

Does the Punishment Fit the Crime?

The Charmed Life of Aharon

Nechama Price

(1) שמות לב:כא ויאמר משה אל-אהרן מה-עשה לך העם הזה כי-הבאת עליו חטאה גדלה:

(2) שמות לב:לה ויגף ה' את-העם על אשר עשו את-העגל אשר עשה אהרן:

(3) דברים ט:כ וּבְאֵהָרֹן הַתַּאֲנִיף ה' מֵאֵד לְהַשְׁמִידוֹ וְאֶת־פֶּלֶל גַּם־בָּעַד אֶהְרֹן בְּעַת הַהוּא:

(4) שמות כח:א ואתה הקרב אליך את-אהרן אחיך ואת-בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו לי אהרן נדבב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרן:

(5) רש"י שמות לא:יח אין מוקדם ומאוחר בתורה. מעשה העגל קודם לציווי מלאכת המשכן ימים רבים היה..

(6) רמב"ן הקדמה לפרשת תרומה ...ולכן ציוה תחילה על דבר המשכן שיהיה לו בית בתוכם מקודם לשמו ושם ידבר עם משה ויצוה את בני ישראל...

(7) במדבר יז:כג ויהי ממחרת ויבא משה אל-אהל העדות והנה פרח מטה-אהרן לבית לוי ויצא פרח ויצא ציץ ויגמל שקדים:

(8) שמות לב א וירא העם כי-בשש משה לרדת מן-ההר ויקהל העם על-אהרן ויאמרו אליו קום | עשה-לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי-זה | משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה-היה לו: ב ויאמר אלהם אהרן פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם בניכם ובנותיכם והביאו אלי: ג ויתפרקו כל-העם את-נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו אל-אהרן: ד ויקח מקדם ויצר אתו בחרט ויעשהו עגל מסכה ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוד מארץ מצרים: ה וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מקור: ו וישפיתו ממחרת ויעלו עלת ויגשו שלמים וישב העם לאכל ושתו ויקמו לצחק: ז לה ויגף ה' את-העם על אשר עשו את-העגל אשר עשה אהרן:

(9) שמות יז:י ויעש יהושע כאשר אמר-לו משה להלחם בעמלק ומשה אהרן וחור עלו ראש הגבעה:
שמות כד:יד ואל-הזקנים אמר שבו-לנו בזה עד אשר-נשוב אליכם והנה אהרן וחור עמכם מי-בעל דברים יגש אליהם:

(10) בראשית לב:ה וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מקור:
רש"י שמות לב:ה ומדרשו בויקרא רבה (י, ג) דברים הרבה ראה אהרן, ראה חור בן אחותו, שהיה מוכיחם והרגוהו.

Gidon

שופטים ח כב ויאמרו איש-ישׂראל אל-גדעון משל-בנו גם-אתה גם-בנדן גם בור-בנדן כי הושעתנו מיד מדן: כג ויאמר אלהם גדעון לא-אמשל אני בכם ולא-משל בני בכם ה' ימשל בכם:

כד ויאמר אלהם גדעון אשאלה מכם שאלה ותנו-לי איש נזם שללו כי-נזמי זהב להם כי ישמעאלים הם: כה ויאמרו נתנו נתן ויפרשו את-השמלה וישליכו שמה איש נזם שללו: כו ויהי משקל נזמי הזהב אשר שאל אקף ושבע-מאות זהב לבד מן-השנה רננים והנטפות ובגדי הארזמן שעל מלכי מדון ולבד מן-הענקות אשר בצוארי גמליהם: כז ויעש אותו גדעון לאפוד ויצג אותו בעירו בעפרה ויזנו כל-ישׂראל אחריו שם ויהי לגדעון ולביתו למוקש:

Aharon

(11) שמות לב א וירא העם כי-בשש משה לרדת מן-ההר ויקהל העם על-אהרן ויאמרו אליו קום | עשה-לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי-זה | משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה-היה לו:

ב ויאמר אלהם אהרן פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם בניכם ובנותיכם והביאו אלי: ג ויתפרקו כל-העם את-נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו אל-אהרן: ד ויקח מקדם ויצר אתו בחרט ויעשהו עגל מסכה ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוד מארץ מצרים: ה וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מקור: ו וישפיתו ממחרת ויעלו עלת ויגשו שלמים וישב העם לאכל ושתו ויקמו לצחק:

Does the Punishment Fit the Crime?

The Charmed Life of Aharon

Nechama Price

12) רד"ק ח"כז עשה אותו כמין חגורה או מלבוש זהב והציג אותו בעירו **שיהיה לזכרון התשועה הגדולה והוא עשה אותו לטובה** ואחרי מותו זנו בני ישראל אחריו ועשו אתו אלוה.
רלב"ג שופטים ח"כז והנה עשה גדעון מהזהב הזה אפוד והוא בדמיון החגורה וידמה שעשה זה להזכיר **הנס הזה והנה טעו אחריו כל ישראל לעשות ממנו ע"ג...**

13) דעת מקרא ח"כז לאפוד- לבוש קדש מפאר, **שמש מכשיר לדרש אלקים**, מעין האפוד של הכהן הגדול העשוי "זהב תכלת וארגמן.. מעשה חשב" (שמות כח ו) ועליו חשן המשפט והאורים והתמים לשאל בה'. ויצג אותו.. בעפרה- **כדי לשאל בה'**, אחרי שזכה לגלוי שכיהן חפץ בקרבת אלקים תמיד.

Lashon Hara of Miriam and Aharon:

במדבר יב ותדבר יב ותדבר מרים ואהרן במשה על-אדות האשה הכשית אשר לקח כישית לקח: ב ויאמרו הרק אדו במשה דבר ה' הלא גם בנו דבר וישמע ה': ג והאיש משה ענו [ענינו] מאד מכל האדם אשר על-פני האדמה: ד ויאמר ה' פתאם אל-משה ואל-אהרן ואל-מרלם צאו שלשתכם אל-ההל מועד ויצאו שלשתם: ה ויחד ה' בעמוד ענן ויעמד פתח האהל ויקרא אהרן ומרלם ויצאו שניהם: ו ויאמר שמעו-נא דברי אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע בחלום אדבר-בו: ז לא-כן עבדי משה בכל-ביתי נאמן הוא: ח פה אל-פה אדבר-בו ומראה ולא בחידת ותמנת ה' יביט ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה: ט ויחר-אף ה' בם וילך:

י והענו סר מעל האהל והנה מרים מצרעת פשלו ופן אהרן אל-מרים והנה מצרעת:
יא ויאמר אהרן אל-משה בי אדני אל-נא תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו: יב אל-נא תהי כפמת אשר בצאתו מרחם אמו ויאכל חצי בשרו:

15) בראשית ט כג ויקח שם וילפת את-השמלה וישלמו על-שכם שניהם וילכלו אתרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אתרנית וערות אביהם לא ראו:
רש"י שם אין כתיב כאן ויקחו אלא "ויקח", למד על שם שנתאמץ במצוה יותר מיפת.
בראשית ט:כז-כז כו ויאמר ברוך ה' אלקי שם ויהי כנען עבד למו: כז ופת אלקים ללפת וישכן באהל-שם ויהי כנען עבד למו:
רד"ק שופטים ה:א ותשר דבורה וברק בן אבינועם - לפי שדבורה עיקר המעשה כמו ותדבר מרים ואהרן:

16) משנה אבות איב ... הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה:
שמות לב כו ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי לה' אלי ויאספו אליו כל-בני לוי: כז ויאמר להם פה-אמר ה' אלקי ישראל איש-חרבו על-ירכו עברו ושובו משער לשער במחנה והרגו איש-את-אחיו ואיש את-רעהו ואיש את-קרבו: כח ויעשו בני-לוי כדבר משה ויפל מן-העם ביום ההוא פשלת אלפי איש:

17) אברבנל עמ' קב-קג ודעתי בזה שמשה ואהרן שניהם נענשו בעבור עונות שעשו. אם אהרן בעון העגל, ואם משה אדונינו ענין המרגלים, לא שהיה אהרן מעובדי העגל ולא שהיה משה מדור המרגלים חלילה להם מרשע. אבל אהרן כמו שהתבאר במקומו שלא בכוונה רעה עשה את העגל ואם היות כוונתו לעכב את העם ולהנהיגה בנחת עד בא משה הנה נמשך ממנו מה שנמשך... לכן היה מהמשפט האלקי שכמו שאהרן סבב באנשים ההמה שימותו במדבר ולא יכנסו לארץ שהוא גם כן ימות במדבר ולא יכנס לארץ. האמנם לפי שלא היה אהרן מעובדי העגל כשאר האנשים הפושעים לכן לא נענש עמהם והאריך אפו אליו...

18) ויקרא י א ויקחו בני-אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש ויעשמו עליה קטרת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צנה אתם: ב ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה': ג ויאמר משה אל-אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרבני אקדש ועל-פני כל-העם אכבד וידם אהרן:
שמואל א גיג והגדתי לו כי-שפט אני את-ביתו עד-עולם בעון אשר-ידע כי-מקללים להם בניו ולא כהה בם:

Does the Punishment Fit the Crime?

The Charmed Life of Aharon

Nechama Price

Har Sinai (19) שמות כד:טו-טז טו ויעל משה אל-ההר ויכס הענן את-ההר: טז וישפן כבוד-ה' על-הר סיני

ויכסו הענן ששת ימים ויקרא אל-משה ביום השביעי מתוך הענן:

Mishkan: שמות מ:לד ויכס הענן את-אהל מועד וכבוד ה' מלא את-המשכן:

שמות כה:ח ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם:

שמות כט:מה ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לאלקים:

Har Sinai (20) שמות כד:יז ומראה כבוד ה' פאש אכלת בראש ההר לעיני בני ישראל:

Mishkan: שמות מ:לח כל ענן ה' על-המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל-בית ישראל בכל-מסעיהם:

רמב"ן שמות כה:א וסוד משכן הוא, שיהיו הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר. וכמו שנאמר

שם (כד, טז) וישכן כבוד ה' על הר סיני, וכבית (דברים ה, כא) הן הראנו ה' אלקינו את כבודו ואת גדלו, כן

כתוב במשכן וכבוד ה' מלא את המשכן (מ, לד).

Har Sinai (21) שמות יט יב והגבלת את-העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר ונגע בקצהו כל-הנגע

בהר מות יומת: כ ויגד ה' על-הר סיני אל-ראש ההר ויקרא ה' למשה אל-ראש ההר ויעל משה:

Mishkan: ויקרא ט ה ויקחו את אשר צוה משה אל-פני אהל מועד ויקרבו כל-העדה ויעמדו לפני ה':

כג ויבא משה ואהרן אל-אהל מועד ויצאו ויברכו את-העם ויקרא כבוד-ה' אל-כל-העם:

Har Sinai(22) שמות כד:ט ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל:

Mishkan: ויקרא ט:א ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולקני ישראל:

(23) ויקרא ט כד ותצא אש מלפני ה' ותאכל על-המזבח את-העלה ואת-החלבים ויקרא כל-העם וירנו ויפלו

על-פניהם:

ויקרא יב ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה':

(24) Korach: במדבר טז:לה ואש יצאה מאת ה' ותאכל את החמשים ומאתים איש מקריבי הקטרת:

(25) במדבר יז יא ויאמר משה אל-אהרן קח את-המחטת ותן-עליה אש מעל המזבח ושים קטרת והולך

מהרה אל-העדה וכפר עליהם כי-יצא הקצף מלפני ה' החל הנגף: יב וישח אהרן כאשר | דבר משה ויכרץ

אל-תוף הקהל והנה החל הנגף בעם ויתן את-הקטרת ויכפר על-העם:

Job of Kohen

(26) שמות כה:לה והיה על-אהרן לשרת ונשמע קולו בבאו אל-הקדש לפני ה' ובצאתו ולא ימות:

(27) ויקרא טז ב ויאמר ה' אל-משה דבר אל-אהרן אחיך ואל-יבא בכל-עת אל-הקדש מבית לפרכת אל-פני

הכפרת אשר על-הארץ ולא ימות כי בענן אראה על-הכפרת:

יג ונתן את-הקטרת על-האש לפני ה' וכסה | ענן הקטרת את-הכפרת אשר על-העדות ולא ימות:

(28) ויקרא טז א וידבר ה' אל-משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבכם לפני ה' וימתו:

ויקרא טז:יא והקריב אהרן את-פר החטאת אשר-לו וכפר בעדו ובעד ביתו ושחט את-פר החטאת אשר-לו:

(29) שמות לב כא ויאמר משה אל-אהרן מה-עשה לך העם הזה כי-הבאת עליו חטאה גדלה: כב ויאמר

אהרן אל-יחר אף אדני אתה ידעת את-העם כי כרע הוא: כג ויאמרו לי עשה-לנו אלהים אשר ילכו לפנינו

פי-זה | משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה-היה לו: כד ויאמר להם למי זהב התפרקו

ויתנו-לי ואשליכהו באש ויצא העגל הזה:

Does the Punishment Fit the Crime?

The Charmed Life of Aharon

Nechama Price

(30) דברים ט"ז ובאֱהֲרֹן הִתְאַנֵּף ה' מְאֹד לְהַשְׁמִידוֹ וְאֶתְפַּלֵּל גַּם-בְּעַד אֱהֲרֹן בְּעַת הַהוּא:

(31) שמות רבה ג:טז אמר משה עד שלא עמדתי היה אהרן אחי מתנבא להם שמנים שנה... אמר משה: עכשיו אכנס אני לתחומי של אחי ויהיה מייצר, לפיכך לא היה מבקש לילך.

(32) שמות ד יד ויחר-אָף ה' בְּמִשְׁחָה וַיֹּאמֶר הַלֵּא אֱהֲרֹן אֲחִידְךָ הַלְוִי יָדְעֵתִי כִּי-דָבַר יָדְבַר הוּא וְגַם הִנֵּה הוּא יֵצֵא לְקִרְאֲתְךָ וְרֹאֵךְ וְשִׂמַח בְּלִבּוֹ: כֹּז וַיֹּאמֶר ה' אֶל-אֱהֲרֹן לֵךְ לְקַרְאֵת מִשְׁחָה הַמִּדְבָּרָה וְלֵךְ וַיִּפְגְּשֶׁהוּ בְּהַר הָאֱלֹקִים וַיִּשְׁקֶלֶה:

(33) משנה אבות ה:טז כל אהבה שהיא תלויה בדבר בטל דבר בטלה אהבה. ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם. איזו היא אהבה התלויה בדבר זו אהבת אמנון ותמר. ושאינה תלויה בדבר זו אהבת דוד ויהונתן.

(34) שמות רבה ג:יז וראך ושמח בלבו: הלב ששמח בגדולת אחי ילבש אורים ותומים.

(35) ויקרא טז:כא וְסַמְךָ אֱהֲרֹן אֶת-שְׁתֵּי יָדָיו [נְדָיו] עַל-רֹאשׁ הַשְּׁעִיר הַחַי וְהִתְנַדָּה עָלָיו אֶת-כָּל-עֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת-כָּל-פְּשָׁעֵיהֶם לְכָל-חַטָּאתָם וְנָתַן אֹתָם עַל-רֹאשׁ הַשְּׁעִיר וְשַׁלַּח בְּיַד-אִישׁ עֵתִי הַמִּדְבָּרָה:

(36) ילקוט שמעוני צו תקט"ו "קח את אהרן" (ויקרא ח ב) שהיה בלבו שנתרחק [בדבר העגל] כשהוא אומר "קח את אהרן" אותה שעה ידע משה שנתקרב אהרן.